

Konferencija dėl Europos ateities

PROTOKOLO SANTRAUKA

Darbo grupė skaitmeninės pertvarkos klausimais, pirmininkė Riina Sikkut, nacionaliniai parlamentai (Estija)

2021 m. gruodžio 17 d., penktadienis, 11.00–13.00 val.

1. Pirmininkės įžanginis žodis

Tai buvo antrasis darbo grupės skaitmeninės pertvarkos klausimais posėdis. Posėdis vyko nuotoliniu būdu. Pirmininkė Riina Sikkut pasveikino narius ir atskirai – Eliną Valtonen (nacionaliniai parlamentai / Suomija), kuri kitais metais perims pirmininkės pareigas. Darydama nuorodą į paskutinio posėdžio protokolo santrauką, R. Sikkut pažymėjo, kad grupė jau išskyrė keletą svarbiausių temų, susijusių su Europos skaitmeninės pertvarkos strategija, siekiant sukurti etišką, saugią ir skaidrią skaitmeninę visuomenę, grindžiamą į žmogų orientuotu požiūriu. Ji pabrėžė, kad reikia siekti apčiuopiamų rezultatų, ir paragino grupę laikytis plataus užmojo požiūriu. R. Sikkut informavo, kad trečiasis 1-ojo forumo posėdis buvo atidėtas, todėl Forumas dar nepateikė rekomendacijų, tačiau piliečiai pateiks savo svarstymus, o su platformoje pateiktais pasiūlymais jau galima susipažinti. Kadangi pateikta daugybė idėjų, o tema yra labai plati, pirmininkė pasiūlė išskaidyti diskusiją į tris dalis: „Visuomenės apsauga“, „Žmonių įgalinimas“ ir „Ekonomikos stiprinimas“, o per šį posėdį daugiausia dėmesio skirti pirmajai daliai. Tai apimtų šiuos aspektus: skaitmeninis suverenumas ir etika; kibernetinės grėsmės ir duomenų apsauga; skaitmeninės teisės ir įtrauktis; tarša, tvarumas ir ilgalaikiškumas. R. Sikkut taip pat užsiminė apie gautus rašytinius pasiūlymus ir paragino forumo narius Konferencijos plenarinės sesijos metu darbo grupei pateikti savo idėjas žodžiu ir taip prisidėti prie tolesnio proceso.

2. 1-ojo Europos piliečių forumo piliečių diskusijų dabartinės padėties ataskaita

1-ojo forumo atstovas aptarė iki šiol vykusias diskusijas ir išskyrė keletą svarbiausių temų. Buvo kalbama apie tai, kaip užkirsti kelią galimam „išmanojo darbo“ perkėlimui už ES ribų ir reglamentuoti naujas darbo formas, atsirandančias dėl skaitmenizacijos. Taip pat kalbėta apie būtinybę spręsti problemas, susijusias su naujų technologijų poveikiu aplinkai ir skaitmenine tarša. Dar viena svarbi sritis – švietimas, visų pirma siekiant padėti jaunimui orientotis skaitmeniniame pasaulyje. Žodį tarė ir kiti piliečiai, pabrėždami, kad reikia laikytis į žmogų orientuoto požiūriu ir visiems suteikti galimybes įgyti skaitmeninį raštingumą. Dėmesys atkreiptas ir į skaitmeninės infrastruktūros, pavyzdžiui, elektromobilių įkrovimo stotelių, poreikį. Forume dar aptarti su skaitmenine sveikatos priežiūra, kibernetiniu saugumu, duomenų apsauga ir ES suverenumu (pvz., dėl puslaidininkių) susiję klausimai.

Nacionalinio piliečių forumo atstovas papasakojo apie Airijos forumuose vykusias diskusijas, kurios iš esmės atkartoją Europos forumo išsakytas mintis. Šių diskusijų metu buvo aptartos tokios temos kaip viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimas, kova su dezinformacija ir tvirtas ES vaidmuo, o

daugiausia dėmesio skirta skaitmenizacijos poveikiui aplinkai. Taip pat nurodyta sričių, kuriose reikalingas ES bendradarbiavimas, pavyzdžiui: skiepų paso įtraukimas į sveikatos draudimo korteles, 5G tinklo ir plačiajuosčio ryšio diegimas, skaitmeninis savarankiškumas ir suverenumas, kibernetinis saugumas ir kova su kibernetiniais nusikaltimais, kibernetinis atsparumas ir duomenų sauga.

3. Su daugiakalbe skaitmenine platforma susijusios trečiosios tarpinės ataskaitos aptarimas

Pirmiausia žodis buvo suteiktas piliečių atstovams, o po to – visiems kitiems nariams abėcėlės tvarka.

Piliečiai pabrėžė, kad reikia **įtraukaus požiūrio į skaitmenizaciją**, nieko nepaliekant nuošalyje. Prioritetas tokiam požiūriui teikiamas tiek kalbant apie konkrečias gyventojų grupes, pavyzdžiui, vyresnio amžiaus asmenis, tiek apie miesto ir kaimo vietas ar atokius regionus. Svarstant šį klausimą buvo pasiūlyta įvairių idėjų, be kita ko, tam tikros skaitmeninės paslaugos pagalbai teikti. Piliečiai taip pat ragino laikytis paprastesnio požiūrio į duomenų apsaugą (atsisakyti ilgų perspėjimų dėl slapukų naudojimo) ir pabrėžė **švietimo** svarbą, akcentuodami, kad reikia didinti vartotojų informuotumą apie kibernetinio pasaulio pavojus. Pažymėta ir tai, kad forumo dalyviai nėra išsamiai susipažinę, kas Europos lygmeniu jau įgyvendinta arba rengiamasi įgyvendinti.

Vėliau vykusiose diskusijose darbo grupės nariai išklė įvairių klausimų, kurių daugelis patvirtino ir pakartojo piliečių išsakytas mintis. Keli nariai pabrėžė, kad svarbu įsiklausyti į piliečių idėjas ir nuomones bei susieti jas su informacija apie esamus ar būsimus ES lygmens teisės aktus.

Dėmesys atkreiptas į ES **skaitmeninio suverenumo** svarbą ir kaip išvengti dėl skaitmenizacijos kylančio pavojaus demokratijai, pavyzdžiui, klaidingos informacijos skleidimo, taip pat būtinybę užtikrinti, kad skaitmeniniame amžiuje būtų įgyvendinamos ir saugomos Europos vertybės ir demokratijos principai. Buvo pateikta idėja sukurti naują žiniasklaidos platformą, kuri užtikrintų plačiai prieinamą kokybišką jos turinį.

Moksliniai tyrimai ir inovacijos buvo išskirti kaip itin svarbus aspektas dirbtinio intelekto, mikrotechnologijų ir nanotechnologijų, naujų medžiagų ar biotechnologijų srityse.

Kalbėdami apie **pasaulinį aspektą**, kai kurie nariai ragino ES užimti geopolitinio lyderio vaidmenį skaitmeniniame pasaulyje ir nustatyti pasaulinius standartus. Taip pat paminėta, kad į vartotojus orientuotose tiekimo grandinėse būtina gerbti žmogaus teises.

Pasikartojanti diskusijų tema buvo **švietimo ir skaitmeninių įgūdžių ugdymo** poreikis, nesvarbu, ar tai būtų kvalifikuotų darbuotojų, verslininkų ir pedagogų prieinamumas, ar piliečių informuotumo didinimas apie riziką, susijusią su tokiais klausimais kaip melagingos naujienos ir duomenų saugumas. Švietimo klausimas keltas tiek kalbant apie mokyklas, tiek apie mokymąsi visą gyvenimą.

Kitas daugeliui dalyvių itin svarbus aspektas – patikima **skaitmeninė infrastruktūra**, įskaitant sparčiojo interneto ryšio diegimą kaimo vietovėse ir atokiuose regionuose ir atokiausius regionus jungiančių spartaus duomenų perdavimo sistemų priežiūrą. Šis aspektas dar įvardytas kaip svarbus MVĮ konkurencingumo ir skaitmeninės atskirties elementas.

Daugelis narių pabrėžė, kad **skaitmenizacija** turi būti **įtrauki**, nieko nepaliekant nuošalyje ir sutelkiant dėmesį į žmones, kad būtų išvengta skaitmeninės atskirties. Kalbos technologijos ir ES kalbinės atskirties mažinimo sistema buvo pasiūlyta kaip priemonė, padedanti skatinti technologijų prieinamumą mažesnėse

rinkose ir didinti prieigą prie informacijos visoje Europoje. Taip pat buvo pakartota, kad reikia apsaugoti darbuotojų ir socialines teises kintančioje darbo naudojant skaitmenines technologijas aplinkoje.

Buvo kalbama apie **tvarumą** ir problemas, susijusias su skaitmenine tarša bei skaitmeninio anglies dioksido išmetimo rodikliu.

Dar nariai diskutavo apie **prieigą prie duomenų ir bendrąją skaitmeninę rinką**, atkreipdami dėmesį į tai, kad MVĮ reikia užtikrinti teisingą ir vienodą prieigą prie duomenų, įskaitant laisvą tarpvalstybinį duomenų judėjimą ir sąveikumą, grindžiamą bendrais standartais ir principais. Buvo pasiūlyta pademonstruoti skaitmenizacijos naudą pasitelkiant praktinio naudojimo atvejus, pavyzdžiui, elektroninę atpažintį. Iškeltas principas „pirmiausia skaitmeninis“ ir pabrėžta atvirųjų duomenų svarba.

Kai kurie nariai atkreipė dėmesį į **skaitmenizacijos keliamą pavojų** ir nurodė, kad reikalingi teisės aktai ES lygmeniu, siekiant veiksmingai apsaugoti privatumą ir skaitmenines teises. Kalbant apie dirbtinį intelektą, buvo pažymėta, kad galutinį sprendimą visada turi priimti žmogus. Įspėta nenaudoti biometrinių atpažinimo viešosiose ar privačiose erdvėse, išskyrus atvejus, kai tai neišvengiama. Šiame kontekste vienas narys taip pat pažymėjo, kad reikia nustatyti apribojimus ir užtikrinti galimybę patraukti valdžios institucijas atsakomybėn už šnipinėjimo programų, galinčių kelti grėsmę Europos demokratijai, naudojimą ir užtikrinti, kad Europoje atsirastų vietos kibernetiniams pabėgėliams ir (arba) tremtiniais.

E. Valtonen pasidžiaugė, kad buvo iškelta daug svarbių klausimų, ir informavo, kad sausio mėnesį darbas bus tęsiamas, toliau nagrinėjant numatytas temas.

4. Pirmininkės baigiamasis žodis

R. Sikkut užbaigė posėdį džiaugdamasi, kad nariai pasidalino skirtingomis nuomonėmis. Ji pabrėžė, kad reikalingos aiškios ES lygmens taisyklės, užtikrinančios piliečių teisių apsaugą ir įtvirtinančios į žmogų orientuotą požiūrį. Kitas svarbus aspektas – saugi infrastruktūra, kad visi turėtų prieigą prie informacijos ir skaitmeninių paslaugų. Taip pat reikia aiškių duomenų ir privatumo apsaugos taisyklių, turint omenyje prieinamą informacijos ir duomenų kiekį. Vis svarbiau kovoti su dezinformacija teikiant patikimą ir faktais pagrįstą informaciją. Būtina vengti skaitmeninės atskirties ir užtikrinti tinkamą išsilavinimą bei įgūdžius, be kita ko, pasitelkiant ir kalbos technologijas, kad visi galėtų naudotis skaitmeninio pasaulio teikiamais privalumais. Tiek daugiakalbėje skaitmeninėje platformoje, tiek darbo grupės posėdyje buvo aptarti įvairūs būdai, kaip per forumus, platformas, portalus suburti piliečius, pareigūnus ir įvairius sektorius ir sudaryti jiems sąlygas įsitraukti į veiklą bei dalytis nuomonėmis. Galiausiai, norint apsaugoti mūsų visuomenę, reikia ES skaitmeninio suverenumo.

Kalbant apie procedūras, pirmininkė paragino Bendrąjį sekretoriatą pateikti forumuose dalyvaujantiems piliečiams informaciją apie esamą ar planuojamą reglamentavimą ES lygmeniu. Ji taip pat pranešė, kad posėdžio protokolo santrauka ir darbotvarkė bus pateikta laiku. Kitas posėdis įvyks sausio mėnesį.

PRIEDAS. Darbo grupės skaitmeninės pertvarkos klausimais narių sąrašas

PRIEDAS. Darbo grupės skaitmeninės pertvarkos klausimais narių sąrašas**Pirmininkė: Riina SIKKUT (nuo 2022 01 01 – Elina VALTONEN) (Nacionaliniai parlamentai)**

Kreipinys	Vardas	Pavardė	Komponentas
	Thomas	BYRNE	Taryba
	Dita	CHARANZOVÁ	Europos Parlamentas
	Josianne	CUTAJAR	Europos Parlamentas
	Claudia	DÖRR-VOSS	Taryba
	Jelena	DRENJANIN	Regionų komitetas
	Yordanka	FANDAKOVA	Vietos / regiono atstovė
	Vasco	FERNANDES	Europos piliečių forumai
	Radosław	FOGIEL	Nacionaliniai parlamentai
	Antje	GERSTEIN	Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas
	Marietta	GIANNAKOU	Nacionaliniai parlamentai
	Antonio	GIARDINA	Europos piliečių forumai
	Marketa	GREGOROVA	Europos Parlamentas
	Filip	HOFMAN	Europos piliečių forumai
	Eva Maria	HOLZLEITNER	Nacionaliniai parlamentai
	Assita	KANKO	Europos Parlamentas
	Othmar	KARAS	Europos Parlamentas
	Miapetra	KUMPULA-NATRI	Europos Parlamentas
	Constance	LE GRIP	Nacionaliniai parlamentai
	Eva-Maria	LIIMETS	Taryba
	Morten	LØKKEGAARD	Europos Parlamentas
	Gisele Marguerite	MAGNERY	Europos piliečių forumai
	Jánosné	MASEVSZKI	Europos piliečių forumai
	Eva	MAYDELL	Europos Parlamentas
	Paulo	MONIZ	Nacionaliniai parlamentai
	Noelle	O'CONNELL	Nacionaliniai piliečių forumai / renginiai
	Sirpa	PAATERO	Taryba
	Stefano	PALMIERI	Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas
	Chrisis	PANTELIDES	Nacionaliniai parlamentai
	Alessandro	PANZA	Europos Parlamentas
	Gergana	PASSY	Nacionaliniai piliečių forumai / renginiai
	Sandra	PEREIRA	Europos Parlamentas
	Iulian-Vasile	POPESCU	Taryba
	Carles	PUIGDEMONT I CASAMAJÓ	Europos Parlamentas
	Lucia	PUTTRICH	Nacionaliniai parlamentai

	Jessika	ROSWALL	Nacionaliniai parlamentai
	Lukas	SAVICKAS	Nacionaliniai parlamentai
Prof.	Paola	SEVERINO	Nacionaliniai piliečių forumai / renginiai
	Riina	SIKKUT	Nacionaliniai parlamentai
	Radoslaw	SIKORSKI	Europos Parlamentas
	Vita Anda	TĒRAUDA	Nacionaliniai parlamentai
	Jean-Louis	THILL	Taryba
	Rocío	TOVIO DIAZ	Europos piliečių forumai
	Elina	VALTONEN	Nacionaliniai parlamentai
	Mirja	VEHKAPERÄ	Regionų komitetas
	Margrethe	VESTAGER	Europos Komisija
	Veronique	WILLEMS	Socialiniai partneriai